

Si la història del PC italià es la d'un partit amb un debat ric, la del PCF és la d'una organització piramidal, que no vol discussions. Malgrat això, el PCF va atreure gent de gran categoria: Althusser, Morin, Merleau-Ponty, Aragon, Barthes, Furet, Debray i molts més varen desfilar en algun moment de la seva vida per la seu del PCF. Avui es pot dir que el partit amb més militants de França es el dels ex-PCF.

Bufen nous temps. Entre el 1960 i el 1964, la UEC (Union des Étudiants Communistes), liderada per joves com Alain Krivine, Roland Castro, Régis Debray, Serge July, Bernard Kouchner, Antoine Burnier o Pierre Goldman va demanar al PCF que aprofundís les crítiques de l'informe Khruixtxov, que revisés la seva actitud respecte a Algèria, que s'obris a l'art abstracte o al surrealisme i que es democratitzés. Els estudiants van ser expulsats del PCF el 1964. La gran majoria dirigí la revolta del Maig del 68 i, des de la seva qualitat intel·lectual, alguns van liderar l'esquerranisme francès que, cal no oblidar-ho, a les presidencials del 2002 va arribar a aglutinar el 15% dels votants. Si avui el trotskisme —la Lliga Comunista Revolucionària (LCR) ja no es reivindica *trotskista* sinó *d'esquerres*— té més vots que el PCF es perquè el PCF no ha fet mai el seu *aggiornamento* o l'ha fet parcial i massa tard. Igual que el PC espanyol i Santiago Carrillo, oficialment proper al PCI però amb les maneres del PCF, com ho demostra el periple que van viure Comorera, Vicens, Claudin o Semprún. Si el PSOE s'ha menjat el PCE es perquè Espanya ha fet de l'oblit un sistema; si a França l'esquerranisme continua essent fort es perquè el país no aconsegueix treure's el passat de la memòria. I es així que el líder de la LCR, Olivier Besancenot, té més futur polític —relatiu, és clar— que l'actual líder del PCF, Marie-George Buffet. El primer vol aplegar tots els orfes de l'esquerra; la segona es conforma a tenir al voltant els qui encara tenen un càrrec sota etiqueta comunista.

*Jordi Mumbriú
Roma
Octavi Martí
París*

“Els socialistes hem de recuperar l'esquerra”

Niels Annen (Hamburg, 1973) és el portaveu de l'Esquerra Parlamentària alemanya, una facció de l'SPD situada més a l'esquerra. Annen explica que a Alemanya es produeix el fenomen invers, és a dir, els ex-comunistes creixen sense parar.

L'esquerra alemanya viu una situació inversa al que passa a Espanya. Mentre el Partit Socialdemòcrata (SPD), co-governamental, perd electorat, un partit petit, l'Esquerra, creix i creix. Nascut de la fusió de postcomunistes de l'est i la dissidència socialdemòcrata d'Oskar Lafontaine, l'Esquerra es menja l'electorat de l'SPD, que cau a les enquestes, i el seu president, Kurt Beck, es veu qüestionat com a candidat a la cancelleria a les generals de l'any vinent.

—A Espanya es diu que el vot útil va donar la victòria al PSOE i condemnar els partits petits a l'encongiment parlamentari. A Alemanya, no hi ha vot útil per a l'SPD, sinó vot de càstig a favor de l'Esquerra. Per què aquestes diferències?

—Bé, en primer lloc m'alegro de l'èxit del nostre partit germà, el PSOE. No tot és vot útil. Crec que la seva victòria té bastant a veure amb la bona política duta a terme per Zapatero. S'esperava que els nacionalismes pugessin, cosa que no ha passat, i els petits han caigut. No es pot fer un comparació d'igual a igual amb Alemanya, perquè a Espanya el sistema electoral afavoreix els grans partits d'una manera una mica injusta. A això s'hi ajunta que els grans partits d'allà, el que nosaltres anomenem un *Volkspartei* —partit del poble, en aquest cas aplicable tant a l'SPD i com a la CDU d'Angela Merkel— no es poden comparar amb els nostres. La relació és diferent. El PP és molt més a la dreta que els cristiano-

mòcrates de Merkel. El Volkspartei no és un model desfasat i nosaltres, els socialdemòcrates, amb tots els problemes que ara tenim, és clar que volem continuar essent un partit del poble.

—I què us sembla el perill d'extinció dels partits minoritaris d'esquerra, a Espanya?

—La victòria de Zapatero vol dir també que molts votants d'Esquerra Unida, per exemple, veuen que hi ha moltes similituds amb el PSOE i que és un partit a qui es pot donar aquest vot útil per a l'esquerra. No hem d'oblidar que el PSOE de Zapatero ha tingut unes opcions molts clares, per exemple en la confrontació amb l'Església Catòlica. Una situació que en el passat hauria estat impensable. És un pas molt important per a Espanya, una manera de trencar també amb el franquisme. És clar que per a Esquerra Unida és una situació difícil. Però també sabem tots que hi ha hagut darrere d'aquest vot útil. La gent tenia por d'una victòria del PP, que tornés la política d'Aznar. El PP no és un partit cristiano-demòcrata com alguns altres d'uropeus, sinó un partit conservador de dretes. I, finalment, no oblidem les especificitats del sistema electoral espanyol. Evidentment no m'hi puc ficar, però no és del tot just que una Esquerra Unida es quedi amb dos escons. No reflecteix el seu pes electoral real.

—I tot això en un país on no hi ha un anticomunisme endèmic com a l'Alemanya d'avui. El comunisme a Espanya s'identifica d'alguna manera amb antifranquisme, no amb la dictadura

que va mantenir dividit el país, com a Alemanya.

—És del tot cert. A Alemanya, especialment entre la generació dels grans, hi ha un anticomunisme molt arrelat, sobretot a l'oest, de rebuig cap a tot allò que fa olor de comunisme. Però les coses van canviant també aquí. Hi ha una nova sensibilització cap a la justícia social, al nou repartiment de la riquesa. Són qüestions socialdemòcrates, però que d'alguna manera se n'han apropiat els de l'Esquerra de Lafontaine. Ens hem d'acostumar que el país ha canviat i també que a l'Esquerra de Lafontaine no tots són comunistes. N'hi ha, però tenen poc a dir dins el partit.

—A Alemanya, un partit que es diu socialista, com el PSOE, podria ser majoritari, amb aquesta tradició anticomunista?

—L'SPD és un partit socialista. Ens diem socialdemòcrates, però no hi ha una gran diferència. A Alemanya, amb la història de la República Democràtica Alemanya i la partició del país, pot tenir una connotació negativa. Però els nostres partits germans, a França com a Espanya, són socialistes. Per això hem de girar cap a aquests arrels.

—Sobretot ara, que l'Esquerra de Lafontaine creix i se'ls menja electorat d'aquest àmbit tradicional seu.

—Ens hem d'acomiar de la il·lusió que l'Esquerra desapareixerà. Aquesta va ser l'estratègia de l'SPD i no ha funcionat. L'Esquerra ha entrat a parlaments de quatre estats de l'oest, a més d'estar a tots els de l'est, on primer només guanyava punts de la nostàlgia postcomunista. Són els nostres enemics polítics. Per això no ens podem amagar ni negar-nos la realitat i ignorar-los. Per això està bé el que Kurt Beck diu: hem de confrontar-nos amb els continguts de l'Esquerra. Hem de seguir una estratègia diferent. No ens podem tancar a una coalició de govern amb ells, com fa part de l'SPD, que ho considera una traïció. Treballar puntualment amb ells els obligarà a definir-se i no ser només un partit populista. Fins ara viuen còmodament a l'oposició, si són en un govern han d'assumir responsabilitats.

—L'SPD i l'Esquerra de Lafontaine tenen exemples de coalició a l'est del país, com a l'ajuntament de Berlín. Però a l'oest encara és tabú. I la cúpula

la insisteix que mai no hi haurà cooperació en un govern federal. Per què?

—A Alemanya la tradició política vol que les coalicions tinguin primer un *rotatge* als *länder*. Així havia estat gairebé sempre. Va ser el cas dels liberals i també del govern roig verd de Gerhard Schröder i els Verds. Primer n'hi van haver als *länder*, després va venir l'experiment federal. I, a escala d'un *land*, depèn sempre de les persones, gairebé tant com dels continguts. Tenim unes quantes eleccions regionals abans de les generals del 2009. També s'ha de veure com és l'Esquerra un cop al govern. De moment només sabem el que no volem, com a oposició, no el que estan disposats a fer. A escala federal, per exemple, hi ha abismes en la política exterior que fa impossible una col·laboració. Depèn de l'Esquerra demostrar si és un partit amb què es pugui governar o no. Si no es belluga de la seva posició contrària a les línies mestres de la nostra política exterior no hi ha cas. Això, a escala federal, marca diferències insalvables.

—Què ha de fer l'SPD per sortir de la seva situació actual. A les enquestes no para de baixar.

—Es una situació absurda. A les dues últimes regionals, a Hesse i Hamburg, l'SPD va guanyar vots. La política de justícia social té acceptació. Hem de conservar la sang freda. Hem comès errors,

però la socialdemocràcia ha de tornar a les aigües tranquil·les. Kurt Beck ha marcat el camí, el del tomb a l'esquerra. Té el partit al darrere. Però hem comès errors, hi ha hagut falses interpretacions i baralles internes que hem de superar. Si només mirem l'enquestes no farem política. Hem de seguir una línia clara, el curs que marca Beck. Si només ens fixem ens qüestions com és ara qui fa coalició amb qui, qui serà candidat el 2009, no ens en sortirem. Hem de parlar de continguts, això és el que la gent escolta. Política de jubilacions, de sou mínim.

—Una unificació entre l'SPD i l'Esquerra, és cosa de política ficció?

—Som dos partits. Hem de combatre entre nosaltres per un electorat que de vegades és el mateix, però som dos partits diferents. L'elector s'ha de demanar què vol: vull un partit que fa bons discursos al parlament, com els de Lafontaine, amb qui pots estar d'acord, o vull un partit que té condicions i programes que es poden dur a terme i que poden millorar la meua vida. Vull un partit de bons discursos o de bones realitats i amb capacitat de govern. Esperem que molts tornin a nosaltres. Però no per la via de la fusió. No ho veig ni fent un esforç d'imaginació i política-ficció.

Gemma C. Serra
Berlín